

BOLIGKOMMISSIONEN AF 1918

Betænkning II.

Med Udgangen af Aaret 1920 afsluttedes Boligkommissionens Arbejde, og sidste Afsnit af Kommissionsbetænkningen blev afgivet.

Betænkningen indledes med en Oversigt over den hidtil iværksatte ekstraordinære Boliglovgivning i Danmark samt en almindelig Skildring af Boligforholdenes Udvikling i Danmark i 1916—20. Med disse Oversigter som Baggrund følger den egentlige Kommissionsudtalelse om, hvad der fortsat bør gøres, og hvorledes den fremtidige Boliglovgivning bør udformes. De herom fremsatte Betragtninger udmunder i Forslag om en samlet Lov vedrørende Boligforholdene.

Lovforslaget omfatter Finansiering, Tilskud, Kontrolforanstaltninger, Skattelempelser m. v., Huslejeregulering, Pensionatsvirksomhed, Forbud mod Nedrivning, Boligtilsyn, Boliganvisning, Byplaner, Forhold vedrørende Parcelsalg, Administration o. s. v. og er saaledes tænkt som et Komplex af saavel den midlertidige som den varige Boliglovgivning, en Lovgivning, der naturligvis forudsættes ændret, efterhaanden som Forholdene tillader Bortfald af de ekstraordinære Foranstaltninger.

BOLIGKOMMISSIONEN AF 1918

Betænkning II.

Med Udgangen af Aaret 1920 afsluttedes Boligkommissionens Arbejde, og sidste Afsnit af Kommissionsbetænkningen blev afgivet.

Betænkningen indledes med en Oversigt over den hidtil iværksatte ekstraordinære Boliglovgivning i Danmark samt en almindelig Skildring af Boligforholdenes Udvikling i Danmark i 1916—20. Med disse Oversigter som Baggrund følger den egentlige Kommissionsudtalelse om, hvad der fortsat bør gøres, og hvorledes den fremtidige Boliglovgivning bør udformes. De herom fremsatte Betragtninger udmunder i Forslag om en samlet Lov vedrørende Boligforholdene.

Lovforslaget omfatter Finansiering, Tilskud, Kontrolforanstaltninger, Skattelempelser m. v., Huslejeregulering, Pensionatsvirksomhed, Forbud mod Nedrivning, Boligtilsyn, Boliganvisning, Byplaner, Forhold vedrørende Parcelsalg, Administration o. s. v. og er saaledes tænkt som et Komplex af saavel den midlertidige som den varige Boliglovgivning, en Lovgivning, der naturligvis forudsættes ændret, efterhaanden som Forholdene tillader Bortfald af de ekstraordinære Foranstaltninger.

I det store og hele blev der givet Tilslutning til dette samlede Boliglovforslag fra alle Kommissions-Medlemmer. Divergens var der kun med Hensyn til visse Detaljer, særlig vedrørende Huslejereguleringen. Men denne Enighed opnaaedes kun paa Grundlag af, at Lovforslaget overhovedet ikke indeholdt Regler om, hvorledes de finansielle Midler til Ydelse af Tilskud til Byggevirksomheden skulde fremskaffes. Paa dette Omraade delte Kommissionens Medlemmer sig hovedsagelig efter politiske Linjer, idet de rigsdagsvalgte Medlemmer partivis samlede sig om deres særlige Ønsker i saa Henseende.

Kommissionens Lovforslag var tænkt som Grundlag for et samlet Boliglovforslag fra Indenrigsministeriets Side, men Ministeriet forelagde kun for Rigsdagen Fornyelse af de gældende Love om Huslejeregulering osv. og om Ydelse af Tilskud og Laan til Byggeforetagender. Disse Love blev vedtaget, og Staten fortsætter saaledes med at yde som Tilskud indtil 20 % af Ejendomsskyldværdien eller Anskaffelsesværdien for nye Byggeforetagender, under Forudsætning af et tilsvarende kommunalt Tilskud. Betingelsen om kommunalt Tilskud kan dog i særlige Tilfælde fraviges.

Tilbage staar altsaa eventuel Forelæggelse for Rigsdagen af de øvrige Dele af Kommissionens Forslag, der væsentlig tager Sigte paa en mere varig Organisation af hele det Offentliges Boligpolitik. Forslagene om Boligtilsyn og Boliganvisning er tidligere omtalt her i Tidsskriftet, da de allerede som særlige Forslag var stillet i Kommissionens første Betænkning. Af Forslagets øvrige Indhold er der særlig Grund til at omtale Afsnittet om Finansiering og Byplaner.

Ved Finansiering tænkes ikke særlig paa Fremskaffelse af de egentlige Tilskudsmidler til Byggevirksomheden, men derimod paa Tilvejebringelse af den fornødne Laanekapital. Der foreslaas derfor, at der under Navn af Statens Boligfond oprettes en Fond, hvis Formaal er „gennem Ydelse af Laan og Garanti for Laan at fremme

Opførelse af Beboelsesbygninger og dermed sammenhørende Forretningslokaler“. Som Grundfond skal Staten henlægge 30 Mill. Kr. i 5 % Statsobligationer, hvis Rente tilfalder Boligfonden.

Boligfondens Laanevirksomhed skal være dels direkte, dels indirekte. Til Fyldestgørelse af Fondens direkte Udlaansvirksomhed er Fonden berettiget til at udstede Obligationer, lydende paa Ihændehaver, dog med den Begrænsning, at Obligationernes Paalydende ingensinde maa overstige Restgælden ifølge de for Udlaanene udstedte Gældsbeviser til Fonden. Til Fyldestgørelse af den indirekte Laanevirksomhed skal Fonden ved Forhandling med Banker og Sparekasser, Livsforsikringsanstalter, Overformynderiet, Legatbestyrelser samt andre offentlige eller private Laan-giverinstitutioner søge at fremskaffe Laanemidler til Udlaan med Boligfondens Garanti. Som Begrænsning for den saaledes paatagne Garanti fastsættes, at Beløbet af, de til enhver Tid ydede Laan og Garantier ikke maa overstige det ottedobbelte af Fondens Grundfond.

Foruden den Sikkerhed for Boligfondens Forpligtelser, som ligger i Grundfonden paa 30 Mill. Kr., skal Staten være Garant for de af Fonden udstedte Obligationer og ydede Garantier.

Gennem det saaledes foreslaaede Laaneinstitut er det Hensigten at skabe en Centralisation af Boligkrediten og at søge at lede billige Laanemidler over til Finansiering af Boligbyggeriet. Det er dog selvfølgelig ikke Meningen at erstatte den almindelige Kreditforeningsprioritering. Det fastslaas udtrykkelig, at Laanene skal ydes efter sædvanlig Prioritering, særlig gennem Kreditforeninger, eventuelt Hypotekforeninger.

Laan og Garanti for Laan kan ydes til Byggeforetagender, hvad enten disse iværksættes af Kommuner, Byggeforeninger eller private, og Laan eller Garanti maa i Forening med de offentlige Tilskud og foran indestaaende Prioriteter ikke overstige $\frac{2}{10}$ af Ejendomsskylden eller An-

skaffelsesværdien. Laanene skal tilbagebetales i højst 60 Aar. Til Sikkerhed for Staten, der skal staa som Garant for alle ydede Laan, foreslaas det, at der ved Ydelse af Laan eller Garanti for Laan til Byggeforeninger eller private skal kræves, at vedkommende Kommune paatager sig Kontrakaution for Halvdelen af Laanet. Denne Betingelse skal dog kunne fraviges i særlige Tilfælde.

Statens Boligfond skal efter Forslaget bestyres under Indenrigsministeriet af tre Administratorer under Medvirkning af et Tilsynsraad, som tillige med Administratorerne udnævnes af Indenrigsministeren. Tanken er, at Tilsynsraadets Medlemmer skal repræsentere de forskellige boliginteresserede Institutioner, Kommuner osv. og danne et almindeligt Centrum for Boligspørgsmaals Behandling. Dette gives Udtryk i Forslaget, idet det hedder, at Tilsynsraadet bør have Opmærksomheden henvendt paa saadanne Spørgsmaal vedrørende Befolkningens Forsyning med Boliger, som ikke henhører under særlige Myndigheder.

Foruden Forslaget om et Centralorgan for Boligfinansiering indeholder Kommissionens Boliglovsforslag et andet vigtigt Afsnit, nemlig om Byplaner.

Det har varet længe, altfor længe, før Interessen for det betydningsfulde Byplanspørgsmaal er vakt i Danmark. Naar man tænker paa, hvor planløst, vilkaarligt og uheldigt Bebyggelsen er foregaaet i den sidste Menneskealder i mange af vore Provinsbyer, de stærkt voksende Stationsbyer og Forstæderne til Hovedstaden og andre store Byer, maa det stærkt beklages, at man ikke for lang Tid siden har faaet Øjnene op for Nødvendigheden af bestemte Planer og Regler for et lokalt Byggesamfunds Udvikling. Heldigvis synes der nu at være en stærkt voksende Forstaaelse heraf. Rundt om i Provinsbyerne begynder man at udarbejde Del- eller Helhedsplaner for den fremtidige Bebyggelse, enkelte Steder har der været afholdt almindelige Byplan-Konkurrencer, og Hovedstadens Kommuner er ogsaa stærkt interesseret.

Men man kommer ikke frem uden en Lovgivning der giver Kommunerne Myndighed til at gennemføre Byplanerne, og det er heller ikke urimeligt at give de Kommuner, som staar uforstaaende overfor Betydningen af en Byplan, et Paabud om at tage Spørgsmaalet op. Tidspunktet for en Lovgivning i Danmark paa dette Omraade maa da siges at være kommet, og det er under denne Forudsætning, at Boligkommissionen har udarbejdet sit Forslag om Byplaner.

Efter Forslaget gøres det til en Pligt for Købstæder og andre Kommuner, i hvilke der findes bymæssige Bebyggelser med over 500 Indbyggere, inden 4 Aar efter Lovens Ikrafttræden at lade udarbejde Forslag til en Byplan. Ved Jærnbanestationer, hvor Folketallet i den bymæssige Bebyggelse ikke overskrider 500 Indbyggere, har Kommunen Pligt til inden 8 Aar efter Lovens Ikrafttræden at udarbejde Byplansforslag.

Til Godkendelse af Byplaner nedsættes der for hvert Amt en Byplankommission, bestaaende af 5 Medlemmer: en af Amtmanden udnævnt Formand, der skal være Jurist og tillige være eller have været Statstjenestemand, to ejendomskyndige Mænd, der udpeges af Amtmanden for hver enkelt Sag blandt Personer, udnævnt af Amts- og Byraadene, samt to teknisk-sagkyndige Medlemmer, der udnævnes af Justitsministeren og kan være fælles for flere Amter.

Et Byplanforslag skal omfatte alle Arealer, hvis Planlæggelse har eller kan forudses at faa Betydning for Byens Udvikling, og der skal afsættes alle Hovedveje, som fremtidig tænkes anlagt, Bebyggelsesarternes Fordeling og Sideveje, der skønnes at ville blive anlagt i den nærmeste Fremtid. Dette er altsaa Mindstefordringerne til en Byplan, men den kan desuden indeholde Planer over den detaljerede Anvendelse af de paagældende Arealer, og Byplankommissionen er berettiget til at kræve detaljerede Bestemmelser i Forslaget, naar der af interesserede fremføres Ønske derom, eller det anses for nødvendigt af almene Interesser.

Byplankommissionen skal give alle interesserede Parter Lejlighed til at gøre sig bekendt med Forslaget og eventuelt indkalde disse til Møde om Sagen. Ved en Kendelse afgør Kommissionen derefter, om Planen skal godkendes, med eller uden Ændringer, eller ikke godkendes. Ved Godkendelse skal Kendelsen tillige afgøre, i hvilket Omfang der skal ydes Erstatning for mulige ved Planen lidte Tab, ligesom der kan paalægges de i Planen interesserede Kommuner, Virksomheder eller Lodsejere Bidrag til Planens Gennemførelse. Kommissionen skal søge tilvejebragt hensigtsmæssige „Omlægninger“ af de paagældende Arealer, d. v. s. Sammenlægning og Nyfordeling af flere Ejeres Jord, hvis de oprindelige Ejendomsskel vanskeliggør rationel Udnyttelse af Arealerne. Saadanne Omlægninger kan, hvis der ikke opnaas Overenskomst om Magelæg, beslattes ved Kendelse af Kommissionen.

Naar en Byplan er godkendt, maa intet af Planen omfattet Areal anvendes i Strid med denne. Byplankommissionens Kendelser kan dog, for saa vidt angaar Erstatningsspørgsmaal, indankes for en Overkommission, og Kommunalbestyrelserne kan indanke hele Kendelsen for Justitsministeren.

Til at yde Vejledning og Bistand ved Udarbejdelsen af Byplaner foreslaas der oprettet et Centralkontor under Indenrigsministeriet. Det er Hensigten at dette Kontor, der naturligvis maa have teknisk-sagkyndigt Personale, skulde blive den egentlige Kærne for det fremtidige Byplanarbejde.

I de foregaaende Linjer er kort skitseret Hovedpunkterne i Byplanforslagets Organisationsregler. Det maa alvorligt ønskes, at der inden længe bliver Lovgivning paa dette betydningsfulde Omraade.

Udover Forslagene om Boligfinansiering og Byplaner findes der af nyt i Boligkommissionens Boliglovsforslag nogle Regler om Parcellsalg. Det er hyppigt ved Udstykninger af Parceller til Byggegrunde, at der overfor

Køberne oplyses meget lidt — eller maaske endda vildledes — med Hensyn til Muligheden af at kunne bebygge Parcellerne. Det foreslaas nu, at enhver, der vil udparcellere et større Areal, forud skal forelægge Kommunalbestyrelsen en Udparcelleringsplan. Kommunalbestyrelsen skal da forsyne Planen med Erklæring vedrørende Vej-, Kloak- og Trafikforhold samt Forsyning med Vand, Gas og Elektricitet, og Kommunalbestyrelsen kan vedføje Bemærkninger om Sandsynligheden for disse Forholds Ordning og Tidspunktet herfor. Jordsælgeren skal derefter gøre Køberne bekendt med Kommunalbestyrelsens Erklæring.

Lovregler som de her foreslaaede vilde sikkert være meget nyttige og i nogen Grad lægge Baand paa de ofte altfor smarte Grundsælgere i Omegnen af de større Byer. Jordhungeren er stor hos Byernes Befolkning, og det er kun glædeligt, men desværre lokkes mange Mennesker til Køb af Parceller under Forudsætninger, som senere viser sig langt fra at slaa til.

Hovedafsnittet i Boligkommissionens Betænkning er det skitserede Forslag til en samlet Boliglovgivning, men desuden indeholder Bilagene Oplysning om Forslag, der er stillede af Kommissionen, og som vedrører forskellige Forhold ved Boligbyggeriet. I en Skrivelse til Indenrigsministeriet har Kommissionen saaledes foreslaaet en Reform af Arkitektuddannelsen, saaledes at denne Uddannelse faar et stærkere teknisk Præg, end Tilfældet er nu. Ligeledes er der stillet Forslag om Oprettelse af et Prøveinstitut for Byggematerialer og Byggemaader. Institutet tænkes oprettet i Forbindelse med den bestaaende Statsprøveanstalt eller Polyteknisk Lærestiftelse, og dets Opgave skal være at undersøge Værdien af nye Materialer eller Byggemaader og i det hele at være vejledende med Hensyn til Fremme af de mest økonomiske og heldigste Former for Husbygning. Endelig er der af Kommissionen udarbejdet et Forslag til Dispensationer fra gældende Byggelove og Byggeregler. De

foreslaaede Dispensationer angaar dels den aabne og lave Bebyggelse paa afgrænsede Arealer (Parcelbebyggelse) og dels forskellige Dimensionsregler for almindelig høj eller halvhøj Bebyggelse.

Af Bilagenes Indhold kan yderligere nævnes Oversigter over Boligspørgsmaalet i Udlandet, navnlig med Hensyn til de Former, der er anvendt ved Huslejeregulering og ved Ydelse af Hjælp og Støtte fra det offentliges Side til Boligbyggeri.

Foruden de Bilag, der er knyttet til selve Betænkningen, har Kommissionen som Tillægsbilag ladet udgive en særlig Bog (ca. 200 Sider) med forskellige Afhandlinger om Kommuner Jordpolitik, Grundpriser og Grundværdistigning, Byggeforeningsbevægelsen o. s. v. Undertegnede Anmelder har imidlertid som Kommissionens Sekretær deltaget i Udarbejdelsen af enkelte af disse Afhandlinger og skal derfor af nærliggende Grunde ikke komme ind paa en nærmere Omtale af dette særlige Tillægsbilag.

C. V. Bramsnæs.

Tillægs-Bilag til Betænkning II.

Ovennævnte Tillægs-Bilag til Boligkommissionens anden Betænkning falder i syv Afsnit. Af disse indeholder de to — Direktør *F. C. Boldsen*: „Selvfinansiering af Fremtidens almennyttige Boligbyggeri“ og Folketingsmand *J. Chr. Jensen*: „Regulering af Boligbyggeriet“ — positive Forslag, medens de øvrige Bidrag i Hovedsagen maa betragtes som objektive Undersøgelser over foreliggende Forhold af aktuel Betydning for Boligspørgsmaalet.

Bogens første Afsnit omhandler Bykommunernes „Jordpolitik“ og er udarbejdet af Kommissionens Sekretær, Landstingsmand *C. V. Bramsnæs* og cand. polit. *Svend Nielsen*. Skønt Emnet sikkert hører til de allervigtigste indenfor den moderne Kommunalpolitik, har det neppe før været taget

op til en samlet systematisk Behandling. Det er derfor af Interesse at fremhæve, at det er lykkedes Forfatterne gennem Indberetninger fra Kommunalbestyrelserne og gennem cand. polit. Svend Nielsens Besøg i de enkelte Byer at fremskaffe et i det hele fyldestgørende og værdifuldt Materiale til Belysning af de kommunale Jorders Areal og dets relative Betydning. Ligeledes er det lykkedes dem at klarlægge saavel Kommunalbestyrelsernes Motiver til Grundkøb som de Strømninger, der har gjort sig gældende m. H. t. den i det lange Løb fordelagtigste Afhændelsesmaade. Om det første Punkt hedder det bl. a. (S. 7), at tre Hovedgrupper af Motiver i Regelen har været fremherskende, nemlig:

- 1) Ønsket om gennem Jordbesiddelse at være Herre over Byens territoriale Udvikling saavel med Hensyn til Gaders og Vejes Anlæg som med Hensyn til Arealernes Bebyggelse.
- 2) Ønsket om gennem Jordbesiddelse at være i Stand til at beherske Udbudet af Jord til Byggegrunde og derved virke regulerende paa Grundpriserne og saaledes hindre skadelig Grundspekulation.
- 3) Ønsket om gennem Jordbesiddelsen at skaffe Kommunen varige Værdier og varige Indtægter.

Ogsaa Afhændelsesproblemet belyses: Mere og mere kommer den Tanke i Forgrunden, at Kommunen ikke bør afhænde sin Jord ved almindeligt Salg, men bør sikre sig, at eventuel Værdistigning tilfalder Almenheden, og Kommunen og ikke den tilfældige Besidder. Københavns Kommune er saaledes kommet ind paa Salg med Tilbagekøbsret til den oprindelige Salgssum efter en længere, nærmere fastsat Aarrække.

Endnu større Interesse frembyder imidlertid et Forsøg, man har gjort i Kolding. Her vedtog Byraadet i November 1920, at ved fremtidige Salg af Kommunens Jord betales ingen Købesum, men Jordens Værdi vil, saaledes som den ved Handelens Indgaaelse eller ved senere almin-

delig offentlig Vurdering fastsættes, være at forrente med den til enhver Tid herskende Rentefod. Rentefodens Højde udregnes efter Kursen paa Kreditforeningsobligationer i løbende Serier. Forsøget vil sikkert blive efterfulgt af lignende i andre Byer, men dets praktiske Værdi staar og falder med, om Ejendomsskyldsvurderingerne formaar med tilstrækkelig Nøjagtighed at finde „Nøgenjordens“ reelle Værdi. En mindre Fejlvurdering bærer man over med, saalænge man kun skal svare Ejendomsskyldens faa Promille i Afgift, men man tilgiver aldrig en for høj Vurdering, naar man skal svare 5—6 Procent Afgift deraf.

Det er en Selvfølge, at en aktiv Jordpolitik med det Formaal at formindske Spekulation i Værdistigning maa give sig Udslag i Afhændelse af kommunal Jord paa gunstige Vilkaar for Køberen. Men ogsaa rent finanspolitiske Formaal fører undertiden til billige Salg. Saaledes søger Aarhus Kommune gennem Tilbud af billige Byggegrunde i bestemte Villakvarterer at hindre Udflytning til nærliggende Smaabyers „Skattely“. Selv om ogsaa finansielle Synspunkter kan fremføres til Fordel for den billige Afhændelse af Jord med Byggeforpligtelse, som mange Kommuner i de senere Aar har foretaget, er det socialpolitiske Motiv: at afhjælpe Bolignøden, sikkert det vigtigste her, saavel som naar flere Kommuner indrømmer en betydelig Moderation i Købesummen, naar Beboelsesejendom opføres inden en bestemt Frist.

Betækningsbilagets to følgende Afsnit er skrevet af cand. polit. *K. J. Kristensen*, og omhandler „Besiddelsesforhold, Værdi og Beliggenhed af ubebyggede Grunde i Hovedstaden“ samt „Grundpriser og Grundværdistigning i Valby“. Man faar med andre Ord Værdistigningsproblemet belyst gennem konkrete Eksempler. Ligeledes faar man et Overblik over, hvor stærkt Jordbesiddelsen i Virkeligheden er koncentreret — især naar man, som Forfatteren rigtigt fremhæver, erindrer, at mange Grundselskaber delvis har fælles Bestyrelse, og at Bankerne har fælles Interesse i, at

Grundspekulationerne ikke mislykkes. Med alle disse Forhold in mente, belyst af Afhandlingens mange Tal og af Forfatterens kyndige Betragtninger, kommer Grundværdistigningsafgiften efterhaanden til at staa for Læseren som en næsten uundgaaelig Nødvendighed, hvis Byernes Jordspørgsmaal skal løses. Den bliver det nødvendige Supplement til den kommunale Grundkøbspolitik. Kun en enkelt kritisk Bemærkning — der ikke bør forringe Helhedsindtrykket af Afhandlingernes Værdi — synes der mig Grund til at fremføre. Det forekommer mig saaledes, at Forfatteren paa flere Punkter burde have benyttet Procentudregninger i sine Tabeller. Uden Procentfordeling giver f. Eks. Tabellen S. 86 ikke tilstrækkelig Oversigt over de ubebyggede Grundes Besiddelsesforhold.

Efter de her omtalte Artikler følger en vurderende Oversigt over Byggeforeningsbevægelsens Udvikling i Hovedstaden (*Bramsnæs og Svend Nielsen*). Ogsaa om dette Afsnit gælder det, at Materialet næppe før har været underkastet en samlet, historisk Bearbejdelse. Alle de vigtigste Byggeforeninger omtales, og skønt Bevægelsen utvivlsomt har Forfatternes Sympati, er de dog ingenlunde blinde for, at Foreningsformen nu og da har været Skalkeskjul for Entreprenørspekulation, samt at Salg af Medlemsret i ikke faa Tilfælde har aabnet Muligheder for en „ufortjent“, arbejdsløs Indkomst.

Som allerede nævnt har Direktør *F. C. Boldsen* skrevet et Bidrag om „Selvfinansiering af Fremtidens almenyttige Boligbyggeri“. Der fremsættes heri en Plan for Boligbyggeriets Finansiering ved Hjælp af de boligbyggende selv, nemlig gennem Opsamling og Baandlæggelse af de ordinære Kapitalafdrag paa de faste Prioriteter indenfor den sædvanlige Amortisationsperiode af ca. 50 Aar. At Planen, der belyses med „Clara Raphaels Hus“ som Eksempel, for mange Byggeforeningers Vedkommende vil kunne realiseres med Fordel, tør sikkert ikke betvivles, men for den private Byggevirksohmheds Vedkommende vil Bestemmelser om

Afdragenes Baandlæggelse til fremtidigt Byggeri snarere virke hemmende end fremmende paa Kapitaltilbudet.

J. Chr. Jensens Planer m. H. t. „Boligbyggeriets Regulering“ er allerede kendt fra tidligere offentlig Drøftelse. De gaar i Korthed ud fra den Betragtning, at der maa foretages en Udligning mellem de ældre Ejendommers lave Husleje (der er holdt nede ved Huslejelovgivningen) og de nyere, dyre Ejendommers høje Krav til Forrentning m. v. Denne Udligning mener Planens Ophavsmand bør foregaa ved, at der gives de gamle Huse et Lejetillæg, som bruges til at bringe Lejen i de nye Ejendomme saa langt ned, at der nogenlunde opnaas Ballance. Hvad der maatte indkomme udover det nødvendige til Lejereguleringen skal efter Forslaget benyttes af Kommunerne til Bolignødens Afhjælpning. Man vil erindre, at Tanken, trods sin rigtige Kærne, fik en ret krank Skæbne i den offentlige Debat, men muligvis kan den senere faa Betydning — Diskussionen om Huslejelovgivningen er jo endnu særdeles langt fra sin Afslutning.

Som sidste Afsnit i Betækningsbilaget har cand. polit. *Abel Brink* skrevet en „Oversigt over Grundværdibeskatningen i Udlandet“. Nye Synspunkter indeholder denne Afhandling neppe. Dens Hovedfortjeneste er, at den paa en halv Snes Sider refererer en Del, mere eller mindre kendte, rosende Udtalelser om Grundværdibeskatningens heldige Virkninger. Burde Forfatteren imidlertid ikke ogsaa have ladet enkelte af Reformens Modstandere komme til Orde? Det er jo dog til et Betækningsbilag han skriver og ikke til et Agitationsskrift.

Jeg har hermed nævnt nogle Hovedpunkter af Bogens forskelligartede Indhold, og man vil have set, at den behandler Spørgsmaal af grundlæggende Betydning for Forstaelsen af Boligspørgsmaalet. Den anbefales derfor til indgaaende Studium for alle, der interesserer sig for dette i de senere Aar saa uhyggeligt aktuelle, socialpolitiske Problem.

Thomas Junker.